

פרוטוקול מס. 3/4

מישיבת וועדת העבודה

מיום ד', כ"ב בחשון תשי"ח - 5.11.1958 - בשעה 8.30

נכחו:

- חברי הוועדה: ע. גוברין - היו"ר
- ב. אידלסון
- א. אלמוגי
- ט. ארם
- ש. בנה
- א. וילנסקה
- ח. למדן
- ט. קלמח
- י. קרנמן
- י. ריפתיץ
- א. שוסטק

מוזמנים:

- ר. שרי - מנהל המח' ליחסי עבודה
- ד. כוכבי - מנהל אגף התעסוקה והקליטה
- א. לבנה - יועץ משפטי
- מר קליינמן - מטעם משרד העבודה
- מר הוגבי - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום:

1. המשך הדיון בחוק-ארגון התעסוקה, תשי"ח-1958.

היו"ר ע. גוברין:

פותח את הישיבה. נשארנו כמה סעיפים של החוק, שהתרוכחו עליהם, כיררנו אותם, נשאר לנו רק לשמוע את הצומח המתוקן ע"י נציגי משרד העבודה, להחליף דעות באופן מקצר ולהצביע.

מ. קלמר:

היות ואנו עומדים לסיים את הדיון בחוק, אני מבקש להקדיש זמן מסוים לדיון על עניני לשכות עבודה לנוער.

היו"ר ע. גוברין:

שמעתי את ההצעה, אינני מתחייב לקבלה.

סעיף 7:

ר. שרי:
בדאי זכור לחברי הוועדה, כי בעת הדיון על סעיף זה הודעו שאנו רוצים להציע נוסח מתוקן, וזהו הנוסח שאנו מציעים:

"7. הרשות העליונה של שירות התעסוקה היא מועצת שירות התעסוקה (להלן - מועצת השירות), שתמנה ע"י שר העבודה"

7א. המועצה תהיה מורכבת מנציגי העובדים והמעבידים במספר שקול ונציגי הממשלה והסוכנות היהודית לארץ ישראל שמספרם לא יעלה על שליש של מספר חברי המועצה. נציגי העובדים יתמנו לאחר התייעצות בארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה, ונציגי המעבידים לאחר התייעצות בארגונים ארציים של מעבידים שלדעת השר הם יציגים ונוגעים בדבר. הודעה על הרכב המועצה תפורסם ברשומות."

הואיל ואחר התפקידים המרכזיים של שירות התעסוקה בדורנו הוא קליטת העליה, הואיל ורוב הרשומים בלשכות העבודה הם אנשי העליה החדשה, ולסוכנות היהודית חלק נכבד בתפקיד זה של קליטת העליה, חשבונו כי מן הראוי שגם נציגי הממשלה ונציגי הסוכנות ישתתפו במועצת השירות.

סר הנגבי:
ברצוני דק לציין כי השם הרשמי של הסוכנות היהודית הוא: ההסתדרות הציונית העולמית.

א. שוסטק:
אין לי שום דבר נגד הסוכנות, אני מעריך את פעולותיה בשטח קליטת העליה. אני מסכים שעם פתיחת שירות התעסוקה הממלכתי תימצא דרך לציין במיוחד את פעולת הסוכנות, שיש לה חלק היסטורי וחלוצי בהקמת לשכות העבודה, אולם הצעת נציגי משרד העבודה פירושה הכנסת מומנט פוליטי לחוק. אני מבין שהמועצה מורכבת מנציגי עובדים ומעבידים ומנציגי ממשלת-ישראל, אולם איננו יכולים להסכים להכנסת נציגי מוסד פוליטי כמו הסוכנות היהודית.

הצעת התיקון של נציגי משרד העבודה איננה שינוי נוסח, יש בה נושא חדש, שהיה צריך לבוא לקריאה ראשונה, ועל-כן גם מבחינה פורמלית אין הוועדה יכולה לקבל את התיקון המוצע. במקרה שהצעת התיקון תתקבל, אבקש לרשום לי הסתייגות.

הינ"ר ע. גוברין:
לדעתי, היה רצוני לברר את השאלה הזאת בנוכחות שר העבודה. אני מציע להצביע על הסעיף בהתעלם מענין הסוכנות היהודית, ולאחר שנשמע את הסבריו של השר, נחזור לדון בשאלה זו.

מ. קלמר:
אני סבור שמן הראוי כי במינוי מועצת השירות יתייעץ השר עם כל הגורמים המהווים כיום את מרכז לשכות העבודה. במקרה שהצעה זו לא תתקבל, אבקש לרשום לי הסתייגות.

ע.ע.

י. ריפתין:

הסעיף הזה עומד בניגוד לקווי היסוד של הממשלה, הקובעים שלשכת העבודה תתנהל ע"י נציגי ציבור הפועלים המאורגנים, בשיתוף עם נציגי המעבידים. גם לר הייתי מסכים לנוסח המוצע, לא הייתי יכול לקבלו מתוך נאמנות לקודי היסוד של הממשלה, אולם אינני מסכים לו, ואני מציע להתאים את הסעיף לקווי היסוד של הממשלה. במקרה שהצעת זו לא תתקבל, אבקש לרשום לי הסתייגות.

היו"ר ע. גוברין:

אינני רוצה להיכנס לויכוח אם הסעיף עומד בהתאמה לקווי היסוד של הממשלה. לדעתי, הוא כן עומד בהתאמה, ואני מציע לחבר הכנסת ריפתין לחזור ולעייין בהצעתו. כן אני מייעץ גם לחבר-הכנסת קלמר לעייין שוב בהצעתו.

סעיף 7 - אושר (מלבד ענין הסוכנות)
הסתייגות: י. ריפתין, מ. קלמר,
א. שוסטק.

סעיף 9:

ר. שרי:

לפי הצעת חברי הדו"עדה, יש להוסיף בין הפייסקאות (1) ו-(2) את הפייסקה הבאה:

"תהיה רשאית ליזום ולהמליץ לפני השר על פעולות בתחום שירות התעסוקה."

סעיף 9 - אושר.

סעיף 24:

ר. שרי:

בסעיף זה התקיים דיון, הובעו משאלות, אך לא נרשמה בפרוטוקול כל החלטה.

הנוסח המוצע הוא:

"ליד כל לשכת עבודה תהיה מועצת לשכת עבודה; סמכותה, הרכבה, דרך הקמתה, מספר חבריה ותקופת כהונתה ייקבעו בתקנון השירות, ובלבד שבמועצת ליד לשכות העבודה המפורסות בתוספת הראשונה יהיו נציגי עובדים ומעבידים במספר שקול והיושב-ראש יתמנה על ידי שר העבודה. שר העבודה רשאי, לאחר התייעצות במועצת השירות, להוסיף על התוספת ולגרוע ממנה."

סעיף 24 - אושר.

סעיף 32:

ר. שרי:

הדו"עדה קיימה דיון נרחב על הסעיף הזה, ונתבקשו להביא נוסח בהתאם להצעות חברי-

הדו"עדה. הנוסח שאנו מציעים הוא:

(א) בענפי העבודה, במקצועות ובעבודות המפורטים בתוספת השניה, לא יקבל אדם עובד ולא יתחיל אדם לעבוד אצל מעביד אלא אם העובד נשלח ע"י לשכת העבודה וניתן ממנה על-כך אישור בכתב.

5.11.58

ע.ע.

(ב) הוראות סעיף-קטן (א) לא יחולו על עובד שתפקידו בעיסוק הנידון הוא תפקיד של הנהלה או של הנהלת עבודה, או שנדרשת ממנו בתפקידו זה השכלה גבוהה או מידה מיוחדת של אסון אישי, ולא על עובד שייקבע בתקנות.

(ג) לענין סעיף זה - "עובד" - לדבות קבד בחכירת עובדים, בין שהיא גוף מאוגד ובין שאינה גוף מאוגד, המקבל עבודת כפיים לביצוע.

(ד) עבודות ומקצועות שאין בהם חובת זיקה ללשכת עבודה על-פי סעיף זה, רשאית לשכת עבודה לתווך בהן בין מעבידים ודורשי עבודה.

ט. קלמר:
הכלל צריך להיות שחובת הזיקה ללשכה חלה על כולם, חוץ מסקרים ששר-העבודה יקבע בתקנות.

ש. בבה:
אם זכרוני אינו מטעה אותי, רוב חברי-הוועדה וגם חבר-הכנסת קלמר היו בדעה שחובת הזיקה ללשכה איננה יכולה לחול על כל ענפי העבודה. מאחר שבתוספת השניה יהיה פירוש ענפי העבודה שעליהם תחול חובת הזיקה ללשכה, - וחבר הכנסת קלמר יוכל להציע שם. תיקונים שונים - אני חושב כי אפשר לקבל את הסעיף.

היו"ר ע. גוברין:
קיימנו בירורים נרחבים על הסעיף הזה, ואיננו יכולים לחזור עליהם. רוב הצעות חברי הוועדה באו לידי ביטוי בנוסח המתוקן. אינני יכול להגיד כי הנקודה העיקרית שעליה נשען חבר-הכנסת קלמר בוטלה בנוסח החדש, ואם הוא ימשיך להחזיק בעמדתו, נרשום לן זכות להסתייגות.

סעיף 32 - אושר.
הסתייגות: ט. קלמר.

סעיף 40:

ר. שרי:
הדיון בסעיף זה לא סוכם. אנו מציעים בנוסח המתוקן שכל שירות של הלשכה יינתן ללא תשלום, גם למעביד וגם לעובד, גם בענפים שיש בהם חובת זיקה, וגם בענפים שהלשכה רק מתורכת בהם.

סעיף 40 - אושר.

ח. למדן:
נדמה לי שבסעיף 44 קיבלנו את התיקון, שהערעור יכול להיות לא רק על אי-שליחה לעבודה, אלא גם על אי-קבלה לעבודה.

היו"ר ע. גוברין:
כאשר נגמר את הדיון בחוק, נחזור לסעיפים שחברי הוועדה דוברים להעיר עליהם.

ט. קלמר:
היות ולא השתתפתי בישיבת הוועדה בה דנו על סעיף 44, אני מבקש לרשום לי הסתייגות.

ע.ע.

סעיף 45:

ר. שרי:
לאור משאלות חברי הוועדה, אנו מציעים את
הנוסח הבא:

"חובת הזיקה ללשכת עבודה לפי סעיף 32
לא תחול על מעביד שעובדיו שובתים או מושבתים ועל עובדים שובתים
או מושבתים, לשכת עבודה לא תשלח עובדים למקום עבודה בו קיימת
שביתה או השבתה ולא תשלח עובדים שובתים לעבודה".

היו"ר ע. גוברין:
בסעיף זה היתה הסתייגות לחבר-הכנסת
שוסטק.

פ. קלמר:
ברצוני לשאול: מה דין מעביד המקבל עובד
שובת, האם חובת הזיקה חלה עליו?

ר. שרי:
חובת הזיקה לא נוטלה לגבי מעביד שאינו
מושבת.

היו"ר ע. גוברין:
לדעתי, פירוש הסעיף הוא שחובת הזיקה איננה
חלה על מעביד כזה.

א. לבנה:
הזיקה היא דו-צדדית. מקום עבודה שחובת
הזיקה ללשכה חלה עליו אינו יכול לקבל
עובד שלא באמצעות הלשכה. לדעתי, אם משחררים אחד, מבחינה הגיונית,
אין מנוס אלא לשחרר גם את השני, זה נובע באופן אוטומטי, אפילו אם
לא נציין זאת בחוק. אינני חושב כי נשנה משהו מבחינה מטריאלית אם
נוסיף שגם הצד השני משוחרר מחובת הזיקה.

היו"ר ע. גוברין:
אני מבקש לחזור לסעיף זה בישיבה הקרובה.

הנחלט לדחות את ההצבעה על הסעיף לישיבה
הקרובה.

סעיף 53:

ר. שרי:
הוועדה עוד לא הצביעה על סעיף זה.

י. ריפתין:
האם השאלות הכרוכות בסעיף זה הובהרו עם
הגורמים הנוגעים בדבר באופן בלתי אמצעי?

היו"ר ע. גוברין:
להסתדרות לא היו כל הערות בקשר לסעיף זה.

ח. למדן:
האם פירוש הסעיף, שכל העובדים בארץ יזדקקו
לבחינות חדשות?

היו"ר ע. גוברין:
באמר: "על פי בחינה או בכל דרך אחרת",
כך שלא בכל מקרה יהיה צורך בבחינות חדשות.

ע.ע.

ח. למדן:

אני מציעה שהיו"ר יבדוק זאת.

היו"ר ע. גוברין:

אני מוכן לבדוק זאת, ואם יהיה צורך למסור הודעה, אמסור.

סעיף 53 - אושר

סעיף 62:

ר. שרי:

לפי הפרוטוקול, עוד לא נתקבלה החלטה בקשר לסעיף זה.

ס. ארם:

לפי הנוסח המוצע, פועל שעבר לתפקיד מינהלי ואחר-כך חוזר למקצועו, חייב להזכיר שוב את הכשרתו.

ד. כוכבי:

אין הכוונה לדרוש מכל פועל הוכחה על הכשרתו המקצועית.

היו"ר ע. גוברין:

הסעיף הזה בא להקל ולא להחמיר.

סעיף 62 - אושר

היו"ר ע. גוברין:

בשעתו סיימנו את הדיון על הפרק הדון בלשכות פרטיות, אולם מאחר שהמדובר בבעיה רצינית וחשובה, ביקשנו מאנשי משרד העבודה להביא בפנינו את הנוסח החדש, והוא יובא בפני הוועדה בקרוב.

ש. בבה:

אני מבקש לרשום לי הסתייגות לסעיף 75, בהתאם להצעתי בישיבה האחרונה.

סעיף 76:

ס. ארם:

אני מציע לבטל את העונש על העובד.

ס. קלמר:

אני מציע להשאיר עונש קטן, סמלי, על-מנת לציין שהעובד עבר עבירה.

י. קרנמן:

אני מציע למחוק את הסעיף. בכך ישנו בחוק סעיף הקובע שאסור לעובד לקבל עבודה שלא באמצעות הלשכה.

ס. קלמר:

לאחר שהיועץ המשפטי העליון את חשומת לבי, כי קביעת עונש סמלי יקללה לגרום לתהליכים משפטיים רבים, דבר שיעלה למדינה כספים רבים, אני מצטרף להצעה למחוק את הסעיף.

היו"ר ע. גוברין:

אם לא יקבעו את העונש בחוק, יצטרכו לקבוע אותו בתקנות, אחרת תיווצר אנדרלמוסיה בעבודת הלשכות, פועלים שיכנסו לעבודה בלתי מאורגנת יתפסו את מקומם של הפועלים הרשומים בלשכה.

ש. בנה:

טירת החוק צריכה להיות, שהן המעביד והן העובד יירחצו מעבודה בלתי מאורגנת, אם תקבעו שעל העובד לא חלה כל אחליות פלילית, תפתחו פתח לשוק פרוע של עבודה בלתי-מאורגנת, כי יתכן שיהיה כדאי למעביד לסכן את עצמו ולקבל עובדים בלתי מאורגנים. הכוח היחיד היכול להרחיק את הפועל מפני עבודה בלתי-מאורגנת הוא הקנס הכספי, ועל-כן אני מציע לשקול את השאלה גם מנקודת מבטו של עובד הפועלים.

י. קרגמן:

בתקנות תהיינה הוראות למניעת עבודה בלתי-מאורגנת.

ח. למדן:

נוסף לנימוק של חבר-הכנסת בנה, ברצוני להזכיר שכיום יש ללשכה אפשרות להוריד מן העבודה פועלים בלתי מאורגנים, אפשרות שתינטל ממנה לאחר קבלת החוק. קובעים בחוק, שאסור לעובד לקבל עבודה שלא באמצעות הלשכה, אך אין קובעים כל סנקציה במקרה של הפרת איסור זה. אומרים שהאיגוד המקצועי יטפל בזה; ואם אין איגוד מקצועי במקום?

אני בעד קביעת סנקציה, סנקציה סמלית, על-מנת שהענין יובא לדיון ולבירור, כי הלשכה עצמה איננה יחידה משפטית.

ט. קלמר:

יש להביא בחשבון, כי פועל שקיבל עבודה שלא באמצעות הלשכה ונתפס, יתכן שיפסיד את מקומו בתור, ולו לא היה מקבל עבודה זו, יתכן שהיה מקבל עבודה טובה יותר, זהו ההבדל בין העובד ונותן העבודה. אם לא נקבע קנס על נותן העבודה, אין הוא מסכן את עצמו בקבלת עובדים שלא באמצעות הלשכה. משום כך, אני סבור שיש למחוק את הסעיף.

ט. ארם:

מדברי חבר-הכנסת בנה הגעתי למסקנה, כי הקנס של 250 ל"י, שמוצע להטיל על נותן עבודה המקבל עובד שלא באמצעות הלשכה, הוא קטן מדי. אם נטיל עליו קנס גדול יותר, לא יהיה לו כדאי להסתכן בקבלת עובדים שלא באמצעות הלשכה.

אשר לעובד המקבל עבודה שלא באמצעות הלשכה, אם יתפסו אותו, אפשר להורידו מהעבודה, ועי"כ הוא מסכן את מקומו בתור מבקשי העבודה הרשומים בלשכה. אין להטיל קנס כספי על עובד טובטל המקבל עבודה שלא באמצעות הלשכה.

על כן, אני מציע: 1. להעלות בסעיף 75 את הקנס ל-500 ל"י; 2. למחוק את סעיף 76.

י. ריפתין:

אינני בטוח כל-כך אם לפי הצעת החוק תהיה ללשכה האפשרות להוריד מהעבודה עובד בלתי מאורגן, ועל-כן הייתי מציע לתקן את סעיף 79 באופן שתהיה למנגנון לשכות העבודה הזכות להוריד אדם מהעבודה ע"י צו אדמיניסטרטיבי, כפי שהציעה הממשלה בקשר להריסת מבנים שנבנו באופן בלתי-חוקי, אם תתקבל הצעתו זו, אפשר יהיה למחוק את סעיף 76.

א. לבנה:

ברצוני למסור אינפורמציה קצרה, מבלי לנקוט כל עמדה: הקנס בסכום של 10 ל"י הוא עונשי מכסימים. בית המשפט רשאי להטיל גם קנס קטן יותר, וכן רשאי הוא

לשחרר את העובד תוך התחייבות להתנהגות טובה, כך שלא צפוי לכל פועל המפיר הוראות סעיף 23 קנס של 10 ל"י. מצד שני, אם תמחקו את הסעיף, אינני סבור שהעבירה תישאר ללא כל סנקציה; ראשית, קיימת סנקציה לפי הוראות סעיף 97 - ואינני נוקט עמדה לגבי הצעת חבר-הכנסת ריפתין - ושנית, יש להניח שיקבעו בתקנות סנקציות נגד מפירי הוראות סעיף 32.

היו"ר ע. גוברין: לא הייתי רוצה שיוטלו קנסות על עובדים, אולם יש להביא בחשבון כי פועל שקיבל עבודה שלא באמצעות הלשכה, תפס את מקומו של פועל אחר, ואז נשאלת השאלה: האם אין אנו מכשילים את דורשי העבודה?

אינני סבור שאפשר לקבל את הצעת חבר-הכנסת ריפתין, מבלי לדבר על הצד הפורמלי שכבר הצביעו על הסעיף.

מזיעים לקבוע בתקנות שלסנגנון הלשכות תהיה סמכות לבטל זכויות עובדים שהפרו הוראות סעיף 32. אילו הייתי במסגרת הלשכות, לא הייתי רוצה לקבל לידי את הסמכות לפסוק בעניין זה. אני חושב שנחטיא את מטרת החוק אם נמסור לסנגנון הלשכות סמכויות שיפוט, עי"כ גם נגרום למרירות של חלק מדורשי העבודה. עלינו להיות מעוניינים בכך שמסגרת הלשכות יעבוד לפי סדר ושיטה, שמבקר המדינה יוכל לבקר את פעולותיו, על-מנת שלא תהיינה יותר תלויות.

אני מציע לדחות את ההצבעה על הסעיף.

הנחלט לדחות את ההצבעה על סעיף 76 לישיבה הקרובה.